

Porozumienie
dla Bezpieczeństwa
w Budownictwie

STANDARD BHP

7.1

MATERIAŁY SZKODLIWE, TRUCIZNY

Standard ten zawiera minimum wymagań, jakie należy spełnić dla zapewnienia bezpieczeństwa podczas kontaktu z materiałami szkodliwymi, w tym truciznami.

UWAGA

Materiały szkodliwe, w tym trucizny, są powszechnie używane w budownictwie, często bez świadomości związanego z nimi ryzyka zawodowego. Mogą być przyczyną wielu chorób, a nawet śmierci pracownika. Prace z wykorzystaniem materiałów szkodliwych, w tym trucizn, zaliczane są do prac szczególnie niebezpiecznych.

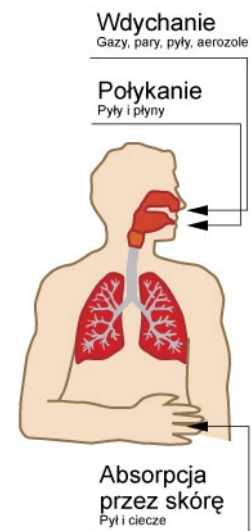
W przypadku pytań lub wątpliwości skontaktuj się z najbliższym specjalistą BHP.

Standard ten:

- zawiera wymagania wynikające z prawa i norm polskich oraz wewnętrznych uregulowań Porozumienia dla Bezpieczeństwa w Budownictwie,
- jest obligatoryjny dla wszystkich jednostek Porozumienia dla Bezpieczeństwa w Budownictwie,
- pomaga zapewnić bezpieczne i skuteczne praktyki podczas prac.

A. WSTĘP

1. Materiałami szkodliwymi – niebezpiecznymi są w szczególności substancje i preparaty chemiczne sklasyfikowane jako niebezpieczne na podstawie przepisów o substancjach i preparatach chemicznych oraz materiały zawierające szkodliwe czynniki biologiczne, zakwalifikowane do III lub IV grupy zagrożenia na podstawie przepisów w sprawie szkodliwych czynników biologicznych dla zdrowia w środowisku pracy. Wiele z nich zalicza się do grupy trucizn, czyli substancji organicznych i nieorganicznych, które po dostaniu się do organizmu w nawet niewielkiej dawce powodują zaburzenia w jego funkcjonowaniu, niekorzystne zmiany ustrojowe lub śmierć.
2. Szkodliwe składniki materiałów, substancji i preparatów chemicznych mogą dostać się do organizmu człowieka poprzez:
  - drogi oddechowe (wdychanie),
  - skórę (absorpcja),
  - układ pokarmowy (połykanie) (Rys. 1).
3. Zasady stosowania i sposób postępowania z wymienionymi wyżej materiałami w zakresie BHP są ściśle powiązane z zasadami ochrony środowiska.

Rys. 1. Absorpcja substancji i preparatów chemicznych

B. DZIAŁANIA PRZED ROZPOCZĘCIEM ROBÓT

1. Prace z wykorzystaniem materiałów szkodliwych, w tym trucizn, można rozpocząć, po opracowaniu Instrukcji Bezpiecznego Wykonywania Robót (IBWR).
2. IBWR należy opracować, korzystając z Planu Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia (BIOZ), przewidzianej technologii wykonania prac oraz danych z Karty charakterystyki substancji.

3. Z IBWR oraz Kartą charakterystyki substancji należy zapoznać wszystkich pracowników mogących mieć styczność z danym szkodliwym materiałem lub mogących przebywać w bezpośredniej odległości od miejsca jego używania.
4. Pracowników należy wyposażyć w odzież roboczą i ochronną, środki ochrony zbiorowej – wentylacja i indywidualnej, przewidziane do stosowania w Karcie charakterystyki substancji, oraz zapewnić im dostęp do bieżącej wody dla celów sanitarnych.
5. Należy zapewnić środki i przeszkolić pracowników w zakresie udzielenia pierwszej pomocy przedmedycznej.
6. Należy sporządzić spis substancji szkodliwych.
7. W przypadku planowanego zatrudnienia pracowników w warunkach narażenia na działanie materiałów, substancji i preparatów o stwierdzonym działaniu rakotwórczym należy opracować rejestr tych pracowników oraz realizowanych przez nich prac. Tak samo należy postępować w przypadku planowanego zatrudnienia pracowników w warunkach narażenia na działanie szkodliwych czynników biologicznych.
8. Dokumentem dopuszczającym do wykonywania pracy z wykorzystaniem substancji szkodliwych, w tym trucizn, jest pozwolenie: Pozwolenie do prowadzenia prac szczególnie niebezpiecznych.

C. DZIAŁANIA PODCZAS PROWADZENIA ROBÓT

1. W trakcie prowadzenia prac z wykorzystaniem materiałów szkodliwych należy postępować dodatkowo zgodnie ze standardem głównym „7.0 Materiały niebezpieczne”.
2. W przypadku prowadzenia prac na wysokości z wykorzystaniem materiałów szkodliwych, w zależności od rodzaju dostępu do stanowiska pracy oraz rodzaju samego stanowiska, należy postępować zgodnie ze standardem głównym i szczegółowymi: „2.0 Prace na wysokości”, „2.1 Prace na wysokości – wymagania ogólne”, „2.2 Rusztowania”, „2.3 Pomosty robocze”, „2.4 Drabiny”, „2.5 Podesty ruchome”, „2.6 Roboty na dachach”.
3. W przypadku zidentyfikowania w miejscu prowadzenia prac z wykorzystaniem materiałów szkodliwych występowania linii elektroenergetycznych, należy dodatkowo postępować zgodnie ze standardem szczegółowym „4.4 Prace w sąsiedztwie linii elektroenergetycznych”.
4. W przypadku wykonywania prac z wykorzystaniem materiałów szkodliwych na obiektach usytuowanych nad akwenami wodnymi, należy dodatkowo postępować zgodnie ze standardem szczegółowym „13.5 Roboty na wodzie, z wody oraz w kesonach”.
5. Materiały szkodliwe, w tym trucizny, należy przechowywać w wyodrębnionych, oznakowanych magazynach, bez możliwości dostępu osób nieupoważnionych, w oryginalnych, odpowiednio oznakowanych opakowaniach.
6. W czasie transportu, składowania i stosowania materiałów szkodliwych, w tym trucizn, należy stosować odpowiednie środki ochrony zbiorowej i indywidualnej zgodnie z Kartą charakterystyki substancji.
7. W przypadku stosowania trucizn, należy prowadzić ich ewidencję w formie kartoteki materiałowej, książki trucizn lub zeszytu kontroli trucizn. Powinna ona zawierać datę przychodu i rozchodu, nazwę trucizny, jej ilość, dostawcę i odbiorcę.

D. DZIAŁANIA PO ZAKOŃCZENIU PRAC

1. Niewykorzystane materiały szkodliwe, w tym trucizny oraz opakowania po nich, należy zamknąć w pomieszczeniu przeznaczonym na ich wcześniejsze składowanie.
2. W razie konieczności należy oddać do prania, dezynfekcji lub utylizacji odzież roboczą i ochronną.

E. ZABRANIA SIĘ:

1. Stosowania jakichkolwiek materiałów, substancji i preparatów chemicznych bez informacji o stopniu ich szkodliwości dla zdrowia pracowników i możliwych do podjęcia środków profilaktycznych.
2. Stosowania materiałów, substancji i preparatów chemicznych nieoznakowanych w sposób widoczny, umożliwiający ich identyfikację.
3. Stosowania materiałów szkodliwych, w tym trucizn, bez aktualnego spisu tych substancji i preparatów.
4. Podejmowania pracy przez pracowników, którzy nie zostali zapoznani z kartami charakterystyki takich substancji.
5. Spożywania posiłków w miejscu wykonywania pracy w ubraniu ochronnym i w innych środkach ochrony indywidualnej.